

Bölüm 3

KADINLARIN SİYASAL HAYATA KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Deniz MACİT¹
R. Barış YEŞİLAY²
Armağan MACİT³

1. GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet, insanların yaşamları için birçok etkiye sahiptir, ancak en önemlilerinden biri, insanlar arasındaki eşitsizliğin temelini oluşturmasıdır. Cinsiyet eşitsizliği konusu dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de yıllardır süregelen bir problem olarak devam etmektedir. Sosyo-kültürel bir problem olmasının yanı sıra hem ekonomik hem de siyasal arenada önemli boyutlarda cinsiyet eşitsizliğinden doğan problemler ortaya çıkmaktadır. Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde daha yoğun olarak karşılaşılan eşitsizlik olgusu kendisini ekonomik alanda daha çok hissettirmektedir. Cinsiyet eşitsizliği problemi tüm sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde yalnızca rakamların azaltılması açısından değil aynı zamanda ekonomik gelişimin önündeki temel bir engelin kaldırılması açısından da vurgulanması gereken önemli bir konudur. Kadınların ekonomik hayatta geri kalmışlıklarının yanı sıra özellikle erkek hegemonyanın baskın olduğu muhafazakâr toplumlarda, siyasal hayata katılımlarının da yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Günümüz siyasal hayatına kadınların katılımının önündeki engeller, demokratikleşme açısından çözülmesi gereken temel sorunlardan biridir.

Dünyanın hemen her yerinde kadınların sosyo-politik çevrede siyasette yeterince temsil edilmediği ve karar alma mekanizmalarından çok uzak kaldıkları düşünülmektedir. Kadınların kendisi homojen bir grup değildir; sınıf, ırk, etnik köken, kültürel geçmiş ve eğitime göre aralarında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Kadınların karar alma organlarından dışlanması, bir toplumda demokrasinin ilkelerini sağlayamamak, ekonomik kalkınmayı engellemek ve toplumsal cinsiyet

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi/Gazipaşa Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi. deniz.macit@alku.edu.tr

² Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Ege Üniversitesi/ Havacılık Meslek Yüksekokulu, rustem.baris.yesilay@ege.edu.tr

³ Öğr. Gör., Ege Üniversitesi/ Havacılık Meslek Yüksekokulu. armağan.macit@ege.edu.tr

rın yer alması, siyaset arenasında kadınların daha kolay kabul edilmesine sebep olmaktadır.

Yapılan incelemede toplumların gelişmişlik düzeyi arttıkça kadınların siyasete katılımının arttığı gözlenmektedir. Ancak henüz hiçbir ülkede istenilen seviyelere ulaşamamıştır. Bu durumda, kadınların bir rolden fazla rol üstlenmek zorunda olması etkili olmaktadır.

Ülkemizde de siyasi tarih incelendiğinde, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesinden itibaren kadınlar siyasete katılım göstermiş, ancak bu katılım çok düşük seviyede kalmıştır. Geliştirilen çeşitli politikalar ve siyasi partilerin tutumlarına göre, kadınların siyasi katılımı zaman zaman artsada genel olarak erkekler göre çok düşük seviyede kalmıştır. Ülkelerin kadınların siyasi katılımını desteklemeleri ve bu yönde arttırıcı politikalar geliştirmeleri konusunda çaba sarfetmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Almond, G. V., & Verba, S. (1963), The civic culture. Dev. Psychol, 21, 99-1.
2. Arslan, E. (2019). Siyasi partilerde cinsiyetin izini sürmek; AKP, CHP, MHP ve HDP örnekleri. Fe Dergi, 11(1), 59-76.
3. Ayata-Güneş, A. (1990). Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı. Ş. Tekeli (dr.). Kadın Bakış Açısından 1980’ler Türkiye’sinde Kadın içinde. İstanbul: İletişim Yayınları.
4. Bal, M. D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 1(1), 15-28.
5. Baykal, D. (1970) Siyasal Katılma, Bir Davranış İncelemesi, A.Ü.S.B.F Yayınları: Ankara.
6. Deniz, M. H., & Hobikoğlu, E. H. (2011, October). Cinsiyete göre gelişme endeksi çerçevesinde kadın istihdamının ekonomik değerlendirmesi: Türkiye örneği. In International Conference on Eurasian Economies (pp. 11-13).
7. Dorius, S. F., & Firebaugh, G. (2010). Trends in global gender inequality. Social Forces, 88(5), 1941-1968.
8. Epstein, C. F. (2007). Great divides: The cultural, cognitive, and social bases of the global subordination of women. American Sociological Review, 72(1), 1-22.
9. Folbre, N. (2008). Reforming care. Politics & Society, 36(3), 373-387.
10. Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde kadınların siyasal hayata katılım mücadelesi. Yasama Dergisi, 10, 5-59.
11. Inter-Parliamentary Union (IPU), 2004. ‘Women in Parliaments 2003’. Release No. 183. <http://archive.ipu.org/press-e/gen183.htm> (Erişim Tarihi: 19.08.2019)
12. Kalaycıoğlu, E. (1983) Karsılaştırılmal Siyasal Katılma, Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi SBF Yayınları: İstanbul.
13. Koray, M. (2011). Avrupa Birliđi ve Türkiye’de “Cinsiyet” Eşitliği Politikaları: Sol-Feminist Bir Eleřtiri. Çalışma ve Toplum Dergisi, 29, 13-53.
14. KSGM. (2007). Türkiye’de kadının durumu raporu
15. La Palombara, J. (1974). Political Participation and Behavior.
16. Pınarcıoğlu, N. Ş. (2017). “Eri siliyasette kadın temsili mi?” Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi. 7 (1), 12-24.
17. Ridgeway, C. L. (2011). Framed by gender: How gender inequality persists in the modern world. Oxford University Press.
18. Sen A. (1995). Inequality Reexamined, 3. Baskı, Oxford University Press.

İktisadi ve İdari Bilimler Araştırmaları

19. Shvedova, N. (2005). Obstacles to women's participation in parliament. Women in parliament: Beyond numbers, Ed. Julie Ballington and Azza Karam, Sweden: International Institute for Democracy and Electoral Assistance.
20. Tedin, K. L. &Yap, Oi-Kuan F. (1993). The Gender Factor' In Soviet Mars Politics: Survey Evidence From Greater Moscow. Political Research Quarterly, 46, March.
21. Turan, İ. (1977) Siyasal Sistem ve Siyasal Davranıs, İ.Ü. İktisat Fakóltesi Yayını, İstanbul.
22. TİSK.(2019). E. T. 01/09/2019, Aday Gösterilen Kadınların Seçilme Oranları, <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=2703>.
23. TÜİK. (2019). E. T. 01/09/2019, Milletvekili Genel Seçimleri 1923 – 2011
24. Verba, S., & Nie, N. H. (1972). Participation in America: Social equality and political democracy. New York: Harper & Row.
25. World Bank (2019). E. T. 01/09/2019, <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators#>
26. Zenginkuzucu, D. (1998). Patterns of Political Participation in-Post 1980 Turkey, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi).